

ASIGURAREA INSTITUȚIONALĂ PRIVIND OPTIMIZAREA POTENȚIALULUI DE RESURSE DIN ȚARĂ ȘI REGIUNILE SALE

Valerii BONDARENKO, doctor, profesor asociat,
Universitatea Națională Agrară din Vinița, Ucraina

În articol este analizată asigurarea instituțională pentru optimizarea potențialului de resurse din țară, precum și din regiunile sale. Este prezentată definiția instituțiilor cu cele trei elemente principale caracteristice. Totodată, sunt studiate problemele asigurării instituționale ale politicii regionale de stat a Ucrainei, existența non-sistemică și de scurtă durată a unor instituții separate. Sunt descrise un șir de factori ai asigurării instituționale și elementele mediului instituțional din regiune. Sunt enumerate grupurile de factori care indică componentele fiecărui grup. Este demonstrat sistemul mediului instituțional de utilizare a potențialului de resurse al regiunii, sunt descrise elementele mediului dat. Este prezentată totalitatea instituțiilor formale și informale, care activează în regiune și formează mediul instituțional din regiune. Sunt evidențiate mecanismele instituționale de realizare a politicii regionale la nivel de stat. Este prezentată divizarea mecanismului instituțional pe grupe principale.

Cuvinte cheie: sprijin organizatoric, potențial de resurse, regiune, transformare socio-economică, mediu instituțional, politică regională, mecanism de formare și de management.

Introducere. Procesele de transformare socio-economice, care au loc în Ucraina, determină necesitatea reflectării și studierii problemelor de formare și utilizare a potențialului de resurse, justificarea mecanismelor de formare, utilizare, gestionare și control a acestuia. Situația socio-economică a regiunii este însoțită de un caracter aritmic privind volumul de resurse, implicate în circuitul economic. Dezvoltarea regiunilor țării, într-o mare măsură, este determinată de mărimea și caracterul de utilizare a principalelor tipuri de resurse naturale și economice, de combinația optimă a implicării lor în producția socială. Potențialul de resurse al regiunii determină organizarea teritorială a producției, de utilizarea și corelarea optimă a căreia depind caracteristicile de interacțiune în procesul de producție a bunurilor materiale. Modificările semnificative ale pragului de utilizare a potențialului de resurse contribuie la modificările nivelului de dezvoltare regională. Regiunile, care au atins un nivel înalt de dezvoltare economică și socială, se confruntă cu o lipsă de resurse. Cu toate acestea, creșterea nivelului de dezvoltare regională conduce la o creștere cantitativă a nevoilor economice ale tuturor subiecților activității economice, precum și a nevoilor personale ale populației. Totodată, sporește contradicția între limitarea resurselor și extinderea nelimitată a cererii pentru acestea.

Scopul lucrării. Problema resurselor este destul de reală pentru dezvoltarea economică, deoarece presupune asigurarea, cu resurse necesare, a dezvoltării economice și

INSTITUTIONAL SUPPORT IN OPTIMIZATION OF RESOURCE POTENTIAL FROM THE COUNTRY AND ITS REGION

Valerii BONDARENKO, PhD, Associate Professor,
Vinnitsa National Agrarian University, Ucraina

The article presents the institutional support for the optimization of resource potential of country, and also its regions. There is given the definition of institutes with their three characteristic elements. There are also considered the problems of the institutional support of public regional policy of Ukraine, nonsystemness and short life existence of separate institutes. Some factors of the institutional support for regions are presented and elements of institutional environment of region are brought. The groups of these factors are described with pointing on constituents which belong to each of these groups. The system of institutional environment of the use of resource of potential of region is shown, elements over of this environment are brought. The formal and informal institutes which function in a region are presented and form the institutional environment of region. The institutional mechanisms of realization of regional policy are indicated at state level. Dividing of institutional mechanism is shown into basic groups.

Keywords: institutional support, resource potential, region, socio-economic transformation, institutional environment, regional policy, the mechanism of formation and management.

CZU: 330.837:330.15 (477)

JEL Classification: G3, H83, M12, R1, R58

Introduction. Development processes of socio-economic transformations taking place in Ukraine, determine the need for reflection and study of problems of formation and use of the resource potential study of mechanisms of its formation, use, management and control. Situation from the socio-economic regions is accompanied by a spasmodic character of the amount of resources that are involved in the economic circulation. Development of the regions of the country to a large extent is determined by the size and nature of the use of the main types of natural and economic resources, the optimum combination of their involvement in social production. The resource potential of the region determines the territorial organization of production, from its use and the optimal combination of features depend on the interaction in the production of material goods. Significant changes in the values of resource potential are making changes in the level of regional development. Regions that have reached a high level of economic and social development, face a lack of resources. However, the increase in the level of regional development leads to a quantitative increase in the economic needs of all business entities, as well as personal needs. There is a growing tension between limited resources and unlimited expansion of demand for them.

Statement of the problem. Resource for economic development is an actual problem, because it is about ensuring the necessary resources for economic and social

sociale a societății și a condițiilor de siguranță ecologice pentru sănătatea umană, de aceea, obiectiv, apare nevoia în crearea condițiilor pentru soluționarea eficientă a problemelor privind resursele la toate nivelurile de management – național, regional și local. Pentru a atinge aceste obiective, este necesar de o asigurare eficientă instituțională a utilizării potențialului de resurse a regiunii și din țară în ansamblu.

Materiale și metode de cercetare. Asigurarea instituțională include sistemul de reglementare legislativă și normativă al schimbărilor structurale, structura corespunzătoare organizatorică și funcțională a managementului de stat și regional, sistemul de relații, de interacțiuni, principiile fundamentale și de comunicare privind asigurarea mediului extern și intern dinamic adecvat al schimbărilor structurale în dezvoltarea sistemului regional.

Aplicarea teoriilor instituționale în procesul de elaborare și implementare a politicii economice regionale în Ucraina sunt condiționate de cerințele timpului, cauzate de necesitatea de a revigora transformările instituționale și a crea un mediu instituțional drept bază pentru realizarea cu succes a reformelor de piață la nivelul economiei regionale și naționale.

Totodată, formarea instituțiilor de dezvoltare regională este caracterizată de variabilitatea constantă și instabilitatea normelor de reglementare a activității agenților economici, care influențează asupra utilizării raționale a potențialului de resurse a regiunii.

Problemele cercetărilor instituționale au fost studiate în detaliu, pentru prima dată, de către cercetătorii occidentali remarcați, precum: T. Veblen, J. Commons, U.K. Mitchell, J. Galbraith. În opinia acestor cercetători, instituționalismul explică specificul proceselor de transformare, atât în condițiile economiei dezvoltate, cât și de tranziție.

Cercetările științifice referitoare la transformările instituționale din sectorul de resurse din Ucraina se manifestă în lucrările lui O. Alimov, B. Danișilin, V. Mișenko, I. Gherasimciuk, V. Tregobciuk, M. Hvesik, S. Haricikov și alții.

Autorii menționează faptul, că cel mai slab elaborată, din punct de vedere științific și practic, rămâne problema evaluării sistemului instituțional existent al Ucrainei, precum și cadrul științific și instituțional al dezvoltării economice durabile, cu respectarea obligatorie a cerințelor de siguranță a resurselor și de mediu a activității economice. Mai mult decât atât, savanții evidențiază, că elaborarea principiilor teoretice și metodologice și a aspectelor aplicative ale asigurării instituționale a dezvoltării economice stabile și durabile trebuie atribuite la sarcinile fundamentale și prioritare ale științei economice.

Rezultate științifice și discuții. Instituțiile, pe de o parte, reprezintă structuri „obiective”, create de oameni, drept forme formale de influență asupra proceselor de viață socială și economică. Ideile și ideologiile posedă valoare, iar instituțiile determină, în măsură decisivă, intensitatea acestei valori. Acestea dețin construcții mentale subiective, prin intermediul cărora indivizii interpretează lumea înconjurătoare și fac alegerea.

Instituțiile sunt caracterizate prin trei elemente principale:

1. Regulile formale (constituții, legi, acte administrative, normele de drept).
2. Constrângeri informale (tradiții, obiceiuri, tratate,

development, and safe for human health, natural environmental conditions, because objectively there is a need to create the conditions for effective solution of problems of resource management at all levels – national, regional and local. To achieve these objectives it is necessary to ensure the effective use of institutional resources potential of the region and the country as a whole.

Materials and research methods. Institutional support includes a system of legislative and normative regulation of structural changes, the appropriate organizational and functional structure of the state and regional management, a system of relationships, interactions, and the fundamental principles of communications about ensuring adequate dynamic external and internal environment of the structural changes in the development of a regional system.

The use of institutional theory in the development and implementation of a regional economic policy in Ukraine are conditioned by the time situations caused by the need to enhance the institutional transformation and the creation of an institutional environment as the basis for the successful implementation of market reforms at the regional and national economy.

However, the formation of institutions for regional development is characterized by the constant volatility and instability of the rules that regulate the activity of economic entities and the impact on the rational use of the resource potential of the region.

Analysis of studies and publications. Problems of institutional research for the first time in detail by well-known Western scholars Thorstein Veblen, John Commons, WK Mitchell, J. Galbraith. It institutionalism, according to these scientists, explaining the specifics of transformation reactions in both the developed and transition economies.

Scientific research related to the institutional transformations in the resource sector in Ukraine is manifested in the works of A. Alimov, B. Danishilina, V. Mishchenko, I. Gerasimchuk, V. Tregobchuka, M. Hvesika, S. Harichkova and others.

The authors note that it is extremely underdeveloped in scientific and practical terms, there are still problems assessment of existing institutional system of Ukraine, as well as scientific and institutional framework for sustainable economic development with mandatory compliance resource and environmental safety business. Moreover, they note that development of theoretical and methodological principles and applied aspects of institutional provision of a stable, sustainable economic development should be attributed to the fundamental and priority tasks of economic science.

The results of research. Institutions, on the one hand represent the "objective" structures, created by people in the form of formal forms of influence on the processes of social and economic life. Ideas and ideologies are irrelevant, and the institutions crucially determine how large this value is. They have the form of subjective mental constructs by which individuals interpret the world around us and make a choice.

Institutions are characterized by three main elements:

1. The formal rules (constitutions, laws, administrative regulations, rules of law).
2. Informal constraints (traditions, customs, treaties,

acorduri, încheiate, în mod voluntar, cu norme de conduită, reguli nescrise ale eticii profesionale).

3. Mecanisme de impunere/constrângere care asigură respectarea normelor [5, p.17-19, 137].

În prezent, se consideră, că viața și economia este dirijată de instituțiile oficiale. Insitele formale reprezintă norme stabile formale, adică norme, adoptate oficial de către autoritățile autorizate, care sunt fixate ca acte juridice sau ordine scrise, care se bazează pe acte juridice (Constituție, drept statutar și comun, normele judiciare, regulamente etc.) și includ norme politice (și judiciare) economice, dar și contracte [5, 3].

Institutele oricărei societăți constituie rezultatul schimbărilor istorice, iar formarea lor depinde atât de restricțiile formale, cât de cele informale. Restricțiile formale (legea, Constituția) pot fi modificate prin intermediul adoptării deciziilor politice și juridice. Restricțiile informale (contracte și coduri de conduită, adoptate voluntar), transformate în obiceiuri, tradiții și reguli de conduită, sunt mult mai slab asimilate de efortul uman conștient. Prin urmare, schimbările instituționale posedă, de obicei, caracter incremental, dar nu discret, și chiar schimbările, cum ar fi o revoluție, schimbarea regimului politic (de violență, constituționale) niciodată nu sunt absolut discrete. Aceste caracteristici ale schimbărilor instituționale trebuie luate în considerare în desfășurarea diferitor reforme.

Procesul dinamicii institutelor formale și informale, a regulamentelor și normelor sociale formale și informale, în cea mai mare parte, își impune specificitatea sa asupra nivelului regional. Prin urmare, acesta se datorează faptului că, în contextul transformărilor sociale, situația socio-economică din unele regiuni este influențată de mai mulți factori, cum ar fi:

- viteza și amploarea transformărilor economice (de piață);
- nivelul de dezvoltare a sectoarelor de piață;
- oportunitățile de utilizare a potențialului de resurse și a amplasării geografice a regiunilor;
- caracterul relațiilor fiecărei regiune cu centrul;
- capacitatea elitelor regionale etc.

Potrivit celor menționate de către V. Kerețman [4, p. 80], în regiunile din Ucraina activează instituții de stat și private/nonguvernamentale, care influențează sau ar putea avea impact asupra dezvoltării regionale și a managementului regional, de aceea trebuie reprezentate în componența agențiilor regionale de dezvoltare, în special:

- organele locale ale puterii executive de stat;
- organele teritoriale ale organelor centrale ale puterii executive;
- organele de autogovernare locale;
- subiecții individuali antreprenoriale sau subdiviziunile structurale ale acestora;
- asociațiile cetățenilor și subdiviziunile structurale ale acestora, care, în conformitate cu statutele sale, se ocupă de problemele dezvoltării regionale (filiale locale ale Asociației orașelor, ale Uniunii liderilor autorităților locale și regionale din Ucraina, precum și asociații similare ale cetățenilor cu statut local), dar și sindicatele.

Existența nonsistemică și de scurtă durată a unor instituții individuale rămâne a fi drept problemă privind asigurarea instituțională a politicii regionale din Ucraina. Trebuie menționată insuficiența sistemului organelor publice și nonguvernamentale, capabile în cooperarea și coordonarea

agreements voluntarily entered into by the code of conduct, the unwritten rules of professional ethics).

3. Enforcement mechanisms that ensure compliance with the rules [5, p. 17-19, 137].

In today's world, it is believed that the life and economy run official institutions. Formal institutions are a formally fixed rate, that is officially enshrined authorities specific rules that are fixed as legal acts or written orders, which are based on legal acts (the constitution, statutory and common law, case law, regulations and the like) and cover political (and judicial), the economic rules and contracts [5, 3].

The institutions of any society are the result of historical changes and their formation depends on both the formal and informal restrictions on. Formal restrictions (the law, the constitution) can be changed through policy and legal decisions. Informal constraints (contracts and voluntary codes of conduct), as embodied in the customs, the traditions and rules of conduct are much less susceptible to conscious human effort. This is why institutional changes are usually incremental, rather than discrete character, and even changes such as a revolution, changing the political regime (violence, constitutional) are never absolutely discrete. These features of institutional changes must be considered when carrying out various reforms.

The process dynamics of formal and informal institutions, formal and informal social rules and norms, the greatest way shows its specificity is at the regional level. This is due to the fact that in the context of social transformation reactions on the socio-economic situation in some regions affected by many factors, such as:

- The speed and scale of economic (market) reactions;
- The level of development of market sectors;
- The possibility of using the resource potential and the geographic location of the regions;
- The nature of the relationship of each region with the center;
- The ability of regional elites and the like.

According to V. Keretsman [4, p.80], in the regions of Ukraine are state and private institutions that affect or could potentially affect regional development and regional management should somehow be represented in the regional development agencies, it is in particular:

- Local bodies of executive power;
- territorial bodies of the central bodies of executive power;
- bodies of local self-government;
- separate business entities or their subdivisions;
- associations of citizens and their subdivisions, which, in accordance with their statutes deal with the problems of regional development (local branch of the Association of cities, the leaders of the Union of Local and Regional Authorities of Ukraine, and similar associations of citizens with local status), as well as trade unions.

Problems of institutional provision of regional policy in Ukraine are non-system and the fragility of existence of separate institutions. It is a question also about the lack of public and private entities that are able, in cooperation and coordination to effectively implement the objectives of the regional policy. Necessary institutional framework with

desfășurării eficiente a sarcinilor politicii regionale. Este nevoie de o structură instituțională cu relații verticale, orizontale și diagonale, care asigură circulația resurselor și proceselor necesare.

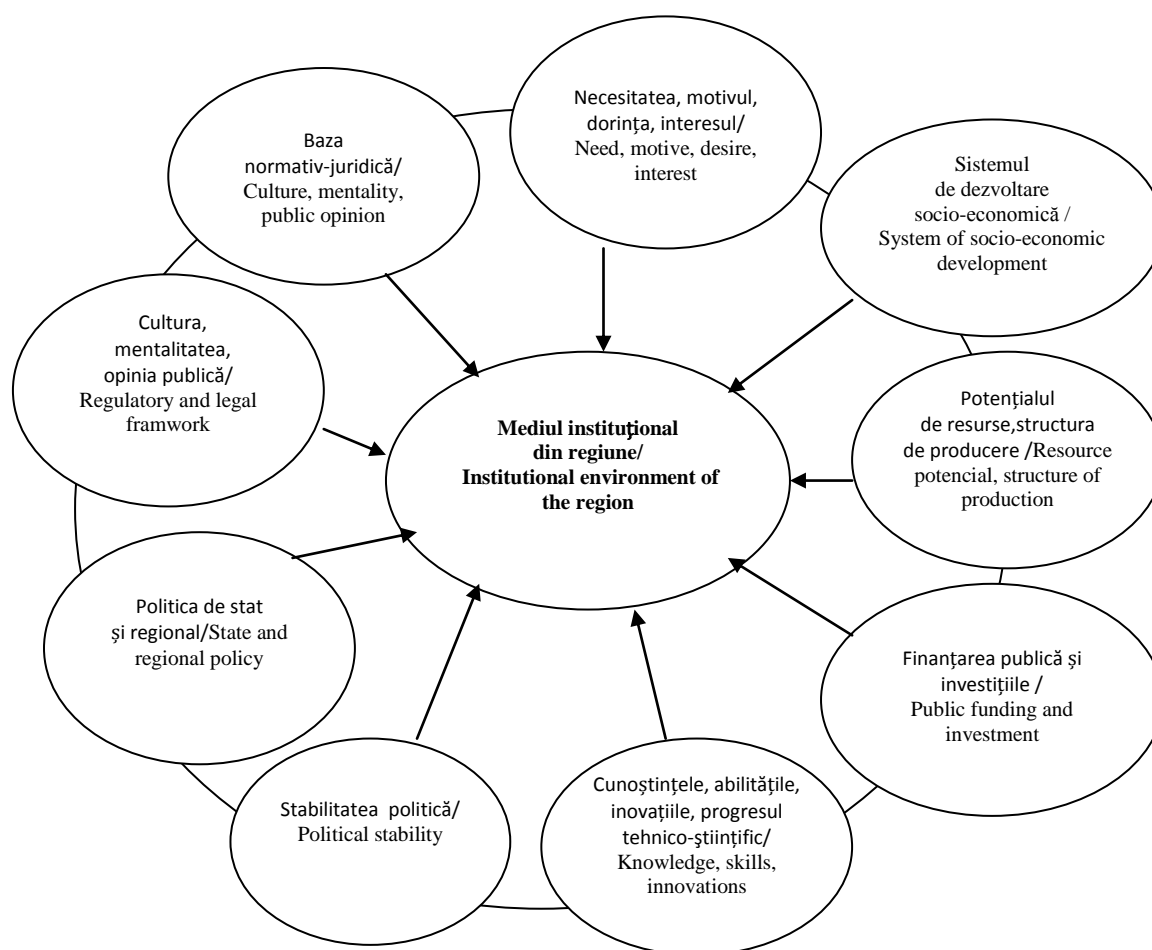
Utilizarea echilibrată a potențialului de resurse și dezvoltarea socio-economică a sistemului sunt asigurate de interacțiunea dintre totalitatea condițiilor și a factorilor, care pot fi grupate în funcție de caracteristicile calitative în 9 grupuri (fig. 1).

Primul grup include nevoile, interesele și motivațiile, care constituie baza impulsurilor, tendințele și acțiunile oamenilor care formează dorința de a cunoaște și înțelege mai profund pe șine și mediul înconjurător, de a desfășura activitățile sale în armonie cu alte persoane, societăți și cu natura, de a se autoperfecționa și a îmbunătăți condițiile sale de viață.

vertical, horizontal and diagonal braces, which provide movement of resources and processes.

Balanced use of the resource potential and socio-economic development of the system is provided by the interaction between a whole set of conditions and factors that can be grouped in accordance with the qualitative characteristics of the nine groups (Fig. 1).

The first group includes at the needs, interests and motivations that make up the base impulses, desires and actions of the people who form their deep desire to know and understand ourselves and our environment, to carry out its activities in harmony with other people, society and nature, and samouvershensstvovatsya improve the conditions of their life.

Fig. 1. Factori de asigurare instituțională a regiunii
Fig. 1. Factors institutional provision in the region

Al doilea grup include factorii de origine socio-economică și condițiile de funcționare a instituțiilor de piață.

Al treilea grup cuprinde caracteristicile potențialului de resurse (securitatea regiunii cu resurse naturale, financiare, de muncă etc.) și a structurii de producere.

Al patrulea grup cuprinde diferențierea cheltuielilor publice în nevoile de dezvoltare regională și furnizarea investițiilor în regiune.

Al cincilea grup este constituit din totalitatea de cunoștințe, abilități, deprinderi și inovații, care apar și se acumulează în procesul de activitate, de învățare și de autoperfecționare și reprezintă un mijloc de soluționare a

The second group includes factors of socio-economic background and conditions for the functioning of market institutions.

The third group includes the host response resource potential (security of the region natural, financial, labor and other resources) and the structure of production.

The fourth group includes the differentiation of public spending on the needs of regional development and revenue investment in the region.

The content of *the fifth group* is a combination of knowledge, skills, innovations that arise and accumulate in the normal course of business, learning and self-improvement,

problemelor de armonizare a interacțiunii „om – societate – natură”.

Al șaselea grup include factorii politici și condițiile, care creează orientarea comună a acțiunilor la toate nivelurile și în toate sectoarele societății, organizând activitatea persoanelor pentru a atinge obiectivele semnificative pentru societate și a sarcinilor și obiectivelor care formează sistemul, ce au ca scop dezvoltarea durabilă.

Al șaptelea grup conține întregul arsenal de instrumente de management, care asigură planificarea, coordonarea și monitorizarea în sistemul socio-economic cu scopul de a realiza integrarea internă și adaptarea la schimbările externe într-un mod mai eficient.

Al optulea grup reprezintă componenta normativ-legală, care constă din totalitatea legilor normative și restricțiile care formează baza legală a interacțiunilor atât în cadrul sistemului socio-economic, cât și relația dintre sistemul propriu-zis cu mediul exterior.

Al nouălea grup, ultimul, îmbină factorii de valoare și culturali și condițiile de integrare a societății într-o unitate comună pe baza valorilor istorice și culturale datorate modului de viață și mentalității.

Aspectul instituțional al dezvoltării echilibrate include o gamă largă de metode, tehnici, reguli, coduri de conduită, mecanisme de implementare, forme de organizare și de interacțiune, direcțiile de dezvoltare a grupurilor sociale și a complexelor de producere, care asigură soluționarea problemelor ecologice, economice, sociale, tehnico-științifice în procesul, pe care îl definim drept o dezvoltare stabilă a sistemelor socio-economice.

Mediul instituțional din regiune reprezintă totalitatea instituțiilor formale și informale care activează în regiune (Fig. 2).

Un sistem instituțional eficient al regiunii este sistemul care asigură creșterea economică. Formarea unui astfel de sistem se bazează pe dezvoltarea tuturor instituțiilor. Schimbările instituționale determină modul în care societatea evoluează în timp, astfel reprezentând cheia pentru înțelegerea schimbărilor istorice. Dependența de traiectoria dezvoltării anterioare apare datorită influenței mecanismelor sprijinului propriu al instituțiilor, care (mecanismele) consolidează direcția de dezvoltare odată selectată.

Printre elementele de sporire a eficienței managementului regional sunt structurile care cuprind diferite instituții: legi, reguli, coduri stabilite de conduită, tipurile de relații și conexiuni. Drept instituție importantă, specifică managementul regional, este analizat institutul de coordonare a intereselor economice ale diferitor agenți ai pieței. Mediul instituțional, prezentându-se cu rezultatele intelectuale ale activității de reproducere a persoanelor, societății și a statului, care generează relații respective de tranzacție, în rezultat, influențează costurile de tranzacție ale activității umane. Nivelul înalt al relațiilor umane și democratice în societate admite prezența relațiilor tranzacționale și a costurilor dezvoltate, întemeiate și în conformitate cu legile

În general, sistemul de asigurare instituțională a economiei regionale poate fi reprezentat drept o interacțiune constructivă a două subsisteme al lui: Regulamentul juridic și instituțional al politicii de dezvoltare regională și sprijinul

and is a means of solving the problems of harmonization of the interaction of "man – society – nature".

The sixth group includes at political factors and conditions that create a common course of action at all levels and in all sectors of society, organizing the activities of the people to achieve meaningful to society and sistemoobrazovvyvayuschih goals and tasks aimed at sustainable development.

The seventh group contains the entire arsenal of management tools that provide planning, coordination and monitoring of the socio-economic system in order to achieve its internal integration and adaptation to external changes the most effective manner.

In the eighth group represented by legal normative component, which consists of a body of laws and restrictions that form the legal basis of interactions within the socio-economic system and the relationship of the system with the environment.

And finally, *the ninth group*, which brings together the value-cultural factors, and the integration of society in terms of holistic unity on the basis of historically and culturally constructed meanings of life and mentality.

The institutional aspect of balanced development includes in a wide range of methods, techniques, rules, codes of conduct, implementation mechanisms, forms of organization and interaction; directions of community groups and industrial complexes that provide a solution to the environmental, economic, social, scientific and technical issues in the process, which is defined by us as a stable development of the socio-economic systems.

Institutional environment of the region is a combination of formal and informal institutions that operate in the region (Fig. 2).

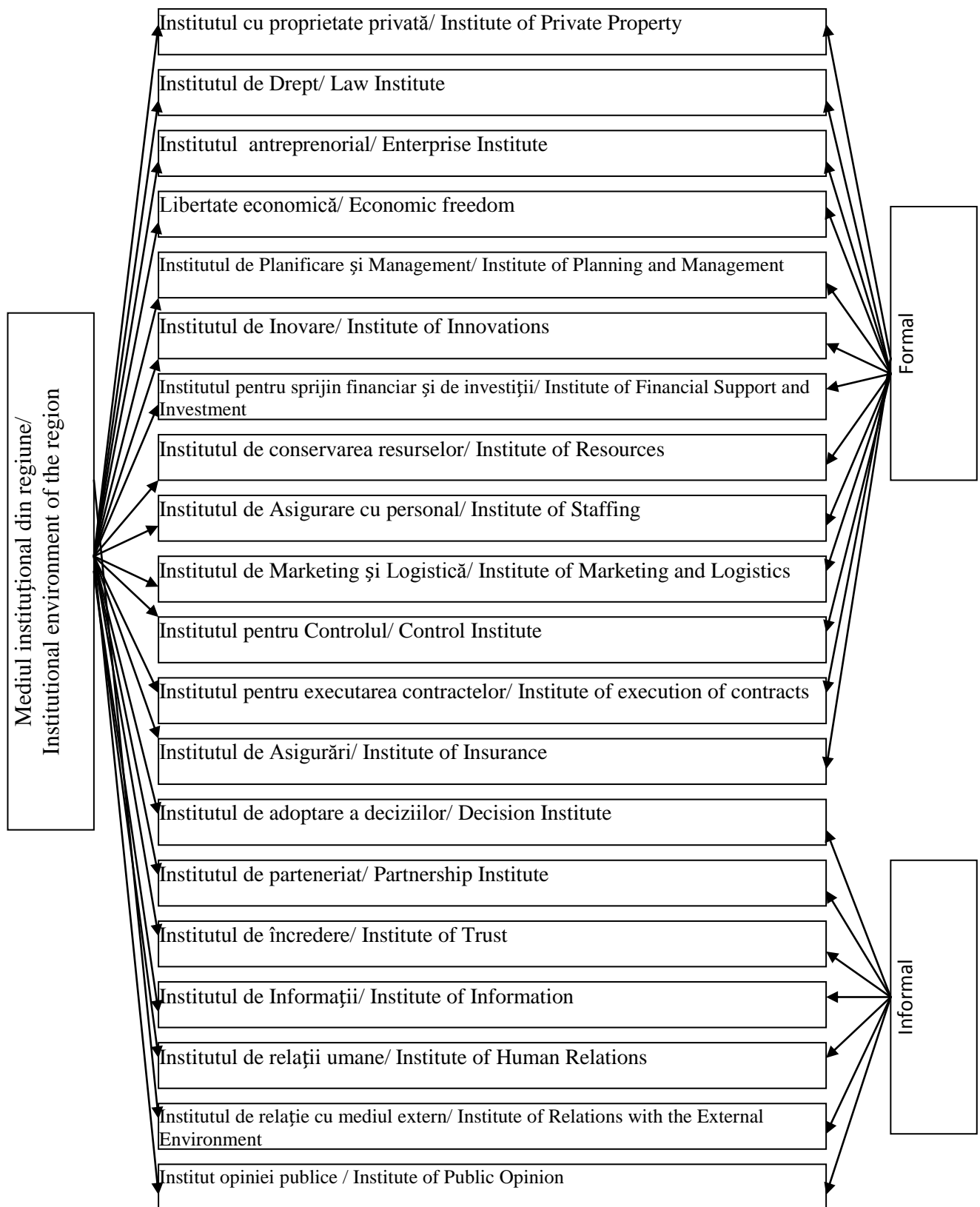
An effective institutional system of the region is a system that ensures economic growth. Formation of such a system is based on the development of institutions, and all. Institutional change will determine how society evolves over time and is thus a key to understanding historical change. Dependence on the trajectory of the previous development is due to the very mechanisms of action to support the institutions that (mechanisms) is fixed once selected direction of development.

One of the elements that increase the efficiency of regional governance, are the structures that span different institutions: laws, rules, certain codes of conduct, the types of relationships and connections. As an important institution, namely the inherent regional management of the institution coordination of economic interests of different market agents. Institutional environment, the result of an intelligent speech reproductive activities of individuals, societies, and states, which generates the appropriate transactional relationships that ultimately affect the transaction costs of human activity. A high level of human and democratic relations in the society admits the presence of developed sound, and is consistent with the laws of transactional relationships and costs.

In general, the institutional system of regional economies can be represented as a constructive interaction of its two sub-systems: Institutional and legal regulation of regional development policy and organizational support of socio-

organizatoric al transformărilor socio-economice, bazate pe
utilizarea rațională a potențialului de resurse.

economic transformation based on the rational use of the
resource potential.

Fig. 2. Elementele mediului instituțional din regiunii
Fig. 2. The elements of the institutional environment of the region

Subsistemul de reglementare instituțional-juridică a
politicii de dezvoltare regională trebuie să definească

The subsystem of the institutionally-legal regulation
of regional development policy should define the nature of

caracterul reformelor desfășurate și să asigure acestora sprijin legislativ. Fără îndoială, autoritățile regionale, pe baza unei analize a activității curente a regiunii, creează cu mult mai ușor sarcinile, soluția cărora va contribui la optimizarea utilizării potențialului de resurse, sporirii competitivității economiei regionale și majorării nivelului de atractivitate investițională. Sarcinile principale ale reglementării juridice și instituționale a politicii de dezvoltare regională trebuie să conțină:

- 1) crearea premiselor instituționale pentru dezvoltarea socio-economică a economiei;
- 2) asigurarea mobilizării resurselor interne din regiune;
- 3) dezvoltarea cooperării interregionale;
- 4) optimizarea utilizării potențialului de resurse din regiune.

Structura instituțională este cea mai importantă componentă a strategiei regionale de dezvoltare socio-economică. De fapt, ea definește, în mare parte, rolul și responsabilitățile diferitelor structuri privind elaborarea și realizarea strategiei adoptate de dezvoltare. Structura instituțională, la nivel regional, trebuie să corespundă următoarelor criterii: a fi democratică, orientată spre rezultatele dorite; a prevala puterea de influență; a fi simplă de înțeles; a utiliza sistemul de motivații socio-psihologice, a fi adaptabilă; și a stimula dezvoltarea progresivă. Cerința principală față de instituțiile de mecanism de reglementare a dezvoltării regionale în condițiile independenței economice constă în faptul, că toate elementele constitutive ale mecanismului trebuie să contribuie la formarea sistemului de piață, care asigură creșterea eficienței producției, echilibrarea cererii și ofertei, îmbunătățirea calității produselor și a serviciilor [1, p. 196-200].

Sistemul instituțional este sistemul relațiilor contractuale sau structura de management. Acesta reunește unitățile economice și determină modalitățile de interacțiune, adică mediul instituțional. Sistemul mediului instituțional de utilizare a potențialului de resurse din regiune este prezentat în Figura 3.

Deci, mediul instituțional reprezintă un sistem de stimulente pozitive și negative, ce orientează acțiunile agenților într-o anumită direcție. Acestea sunt „regulile jocului”, conform cărora se realizează activitatea economică a organizației, adică a „jucătorilor”. Deci, instituțiile creează baza managementului de dezvoltare socio-economică a regiunilor și societății. Mediul instituțional este rezultatul intelectual al procesului activității de reproducere a persoanelor, regiunii, societății și statului, care formează relații tranzacționale corespunzătoare, ce influențează asupra costurilor de tranzacție ale agenților economici.

În centrul sistemului instituțional al politicii regionale trebuie să fie un anumit organ, unde se iau deciziile cheie de management și care asigură coordonarea altor instituții în procesul de realizare a politicii regionale.

Mecanismele instituționale de realizare a politicii regionale, la nivel guvernamental, se împart în șase grupe principale:

- 1) administrare și gestionare;
- 2) mijloace de prevenire a amplasării

the reforms and ensure their legislative support. Without a doubt, the regional authorities on the basis of analysis of the current activities of the region more easily form a complex task, the solution of which will contribute to the optimization of resource potential, improve the competitiveness of the regional economy and enhance its attractiveness. Among the main tasks of the Institutional and legal regulation of regional development policy should be:

- 1) the establishment of the institutional prerequisites for socio-economic development of the economy;
- 2) ensuring the mobilization of domestic resources in the region;
- 3) the development of inter-regional cooperation;
- 4) optimizing the use of the resource potential of the region.

The institutional structure is the most important part of a regional strategy for socio - economic development. In fact, she pretty much defines the role and responsibilities of the various structures in razrabatyvanie and implementation of the adopted strategy. Institutional framework at the regional level, must meet the following criteria: to be democratic, to achieve the desired results, have the power to influence, be simple enough to understand, use a system of socio-psychological motivations, to be adapted, to encourage progressive development. The main requirements that apply to the institutions of the regulatory mechanism of regional development in terms of economic self-reliance, is that all the constituent elements of the mechanism should, together, contribute to the formation of the market system, which ensures the growth of production efficiency, balancing supply and demand, improve the quality of goods and services [1, p. 196-200].

Under the institutional system is a system of contractual relations or management structure. It brings together economic units and determines how they interact, ie the institutional environment. The system of institutional protection of resource potential of the region is shown in Figure 3.

Consequently, institutional environment – a system of positive and negative stimulus agents targeted actions in a certain direction. This is the "rules of the game", which is carried out for economic activity groups, which are "players." Consequently, institutions form the basis of socio-economic development of regions and communities. The institutional environment is the result of an intellectual process of the reproductive activity of people, regions, communities, and nations that form the corresponding transactional relationships that affect the transaction costs of economic agents.

At the heart of the institutional system of regional policy should be located a certain organ, where they take key management decisions that ensure the coordination and other institutions in the implementation of regional policy.

Institutional mechanisms for the implementation of regional policy at the state level are divided into six main groups:

- 1) The administration and management;
- 2) deterrence accommodate new businesses in crowded areas;

întreprinderilor noi în regiunile aglomerate;

3) distribuire spațială a activității economice a statului;

4) stimulare financiară a întreprinderilor și companiilor;

5) crearea infrastructurii fizice;

6) așa-numitele măsuri "soft" pentru stimularea dezvoltării (crearea unui mediu de afaceri favorabil, sprijinirea rețelei informaționale, activități de consultanță, educație, cercetări științifice și elaborări tehnologice).

Modelul instituțional concret, selectat pentru elaborarea și realizarea politicii regionale depinde de mulți factori. Țările dezvoltate diferă foarte mult din cauza gravității problemelor regionale, a nivelului disparităților regionale și a nivelului de cultură politică și relația sa cu „inegalitatea admisibilă” a teritoriilor, precum și a metodelor de intervenție a statului în procesele regionale.

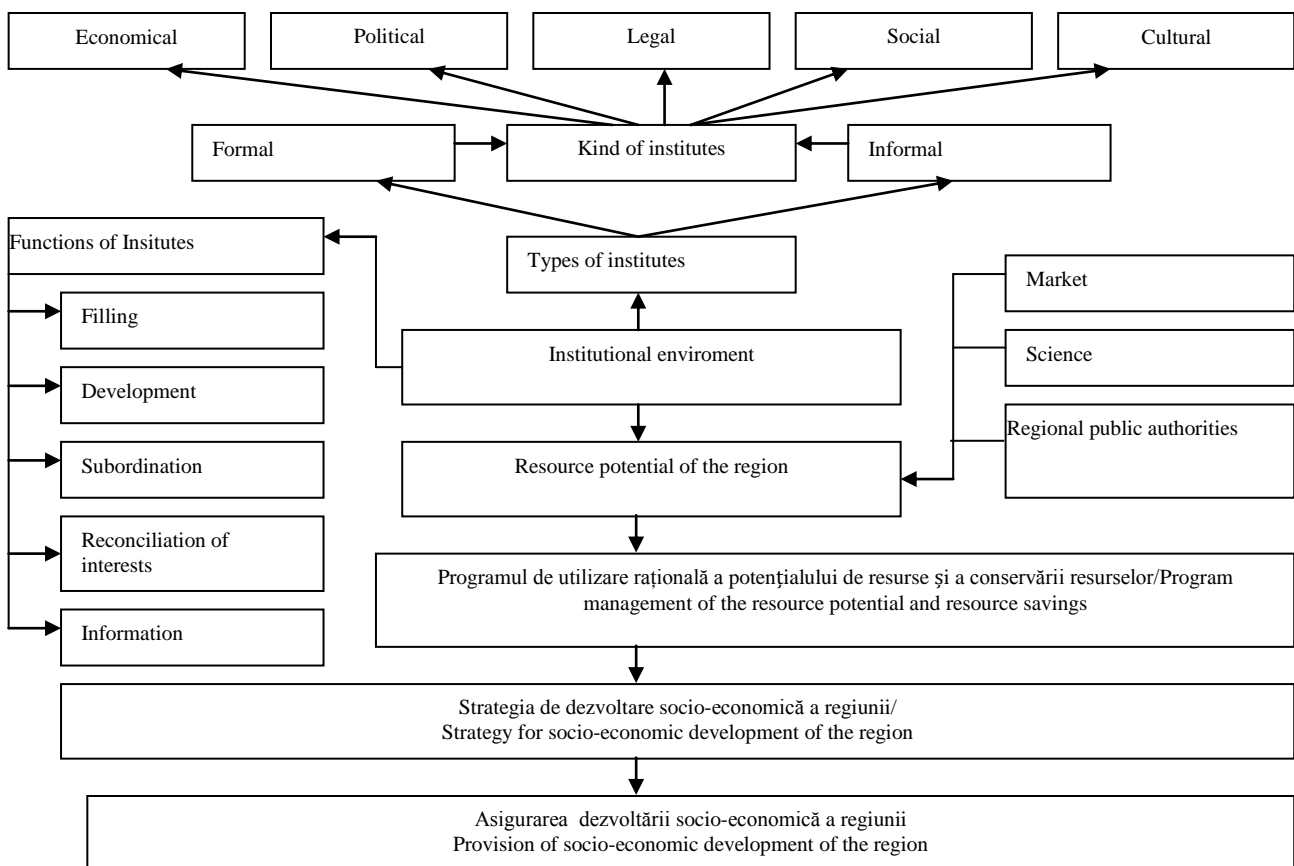
3) the spatial distribution of economic activities of the state;

4) financial incentives to enterprises and companies;

5) creation of physical infrastructure;

6) the so-called "soft" measures to stimulate development (creating a favorable business environment, supporting information systems, consulting activities, education, scientific research and technological development).

The particular institutional model, which is chosen for the design and implementation of regional policy depends on many factors. Even developed countries are very different and the severity of the regional problems and the level of regional disparities and the level of political culture and its relation to the "allowable inequality" of territories and of the methods of state intervention in regional processes.

Fig. 3. Sistemul mediului instituțional de utilizare a potențialului de resurse din regiune
Fig. 3. The system of institutional protection of resource potential of the region

Domeniul de competență obligatorie a organelor de management sau autogestionare nu trebuie să includă funcțiile, ce nu îndeplinesc obiectivele managementului regional sau sunt realizate de către subiecți independenți de gestiune a economiei și care sunt reglementate prin mecanismele de piață.

Despre importanța modificărilor platformelor instituționale și de drept privind formarea economiei regionale este menționat în Strategia de Dezvoltare Regională de Stat pentru perioada până în 2015, executarea căreia constă în sprijinul de stat pentru realizarea a patru sarcini strategice:

1) sporirea competitivității regiunilor și consolidarea

The scope of the compulsory jurisdiction of the governing bodies or governments should not include features that do not meet the objectives of regional control or implement them separate business entities and they are regulated by market mechanisms.

The importance of changes in the institutionally-law platforms forming the regional economy is celebrated in the State Regional Development Strategy for the period up to 2015, the implementation of which is to support the implementation of the state's four strategic tasks:

1) improving the competitiveness of regions and strengthening their resource potential;

potențialului de resurse a acestora;

- 2) asigurarea dezvoltării resurselor umane;
- 3) dezvoltarea cooperării interregionale;
- 4) crearea condițiilor instituționale pentru dezvoltarea regională [2].

Pentru realizarea obiectivelor strategice ale Strategiei de Stat este prevăzută utilizarea următoarelor instrumente: încheierea acordurilor privind dezvoltarea regională; elaborarea programelor de depășire a stării depresive din anumite teritorii, a programelor țintă de stat, a strategiilor regionale de dezvoltare și a programelor de dezvoltare socio-economice și culturale [2].

Concluzie. Rezumând cele expuse în articol, vom menționa direcțiile perspective de perfecționare a sprijinului instituțional privind potențialul de resurse al regiunii:

- Crearea cadrului legal pentru utilizarea rațională a potențialului de resurse și a păstrarea resurselor;
- Concentrarea eforturilor și resurselor spre realizarea proiectelor socio-economice prioritare;
- Formarea unui mediu atractiv pentru investiții;
- Crearea condițiilor pentru dezvoltarea sistemului de instruire și perfecționare a cadrelor;
- Furnizarea de informații de utilizare a potențialului de resurse.

Cadrul instituțional al transformării structurale de dezvoltare regională în Ucraina trebuie să prevadă perfecționarea reglementărilor normative și legale, în special evidența proceselor de regionalizare europeană și experiența țărilor-membre ale UE, în special în ceea ce privește formarea unei unități „opționale” instituționale, a mijloacelor active de atragere a elementelor societății civile în managementul de dezvoltare regională, stimularea cooperării interregionale, activitatea formațiunilor interregionale teritoriale, dezvoltarea relațiilor de cooperare în cadrul sistemului de influență asupra schimbărilor structurale.

Pe de altă parte, sunt actualizate obiectivele de asigurare funcțională privind influența instituțională asupra formării și utilizării potențialului de resurse din regiune, în special datorită perfecționării programării, planificării strategice, conceptualizării dezvoltării regionale, elaborării mijloace selective de suport pentru regiuni, cu un statut special, teritorii depresive, precum și a altor formațiuni economice și teritoriale.

- 2) ensuring the development of human resources;
- 3) the development of inter-regional cooperation;
- 4) creating the institutional conditions for regional development [2].

To implement the strategic tasks of the State strategy made for the use of such tools: the conclusion of agreements on regional development, development of programs to address the depression territories; state programs, regional development policies and programs of socio-economic and cultural development [2].

Conclusion. Summing up the above, you can identify forward-looking ways of improving institutional provision of the resource potential of the region:

- The creation of the legal framework for the management of the resource potential and resursosohraneniya;
- The concentration of efforts and resources on the priority of social and economic projects;
- The formation of an attractive environment for investment;
- Creating conditions for the development of the system of training and retraining;
- Information provision of resource potential.

The institutional framework of the structural transformation of regional development in Ukraine should include the improvement of legal regulation, in particular the accounting processes of the European regionalization and the experience of countries - members of the EU, in particular in relation to the formation of "optional" institutional units, the active means of engaging elements of civil society in the management of regional development, promotion of inter-regional cooperation, inter-territorial units of activity, the development of cooperative ties in the impact on structural changes.

On the other hand, the updated set of functional support of institutional influence on the formation and use of the resource potential of the region, particularly because of the improvement of programming, strategic planning, conceptualization of regional development, the development of selective means of support regions with a special status, depressed areas, and other economic and territorial formations.

Referințe bibliografice/ References:

1. ДОРИНА, Е.Б. Теоретические основы институционализма и социального партнерства, их взаимосвязь с концепциями регионального развития. В: Известия Гомельского государственного университета имени Франциска Скорины. 2009, № 6, сс. 196-200.
2. Постанова про затвердження Державної стратегії регіонального розвитку на період до 2015 року: № 1001, 21 липня 2006 [accesat 25 mai 2013]. Disponibil: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/1001-2006-%D0%BF%20/print1330502252121901>
3. АУЗАНА, А.А. *Институциональная экономика: новая институциональная экономическая теория*. Москва: ИНФРА-М, 2006. 416 с.
4. КЕРЕЦМАН, В. К вопросу создания и функционирования региональных агенств развития в Украине. В: Вестник УАДУ. 2001, № 2, сс. 77-81.
5. НОРТ, Д. *Институты, институциональное изменение и функционирование экономики*. Пер. с англ. И. ДЗЮБ. Москва, 2000. 198 с.

Recomandat spre publicare: 10.10.2013